

Kazatel: Josef Hurta

Písň: 33, 38, 453, 748

Čtení: Gn 19, 1 – 14

Text: Sd 20, 3b – 5 + 20 – 29

Izraelci se tázali: "Mluňte, jak došlo k takovému zločinu?" Nato odpověděl ten lévijec, muž zavražděné ženy: "Přišel jsem se svou ženinou přenocovat do benjamínské Gibeje. Gibejští občané však proti mně povstali a obklíčili mě v noci v tom domě. Měli v úmyslu mě zavraždit. A mou ženinu zneužili tak, že zemřela... Izraelští muži vytáhli do boje s Benjámínem a seřadili se k bitvě proti Gibeji. Tu z Gibeje vyrazili Benjámínci a vnesli onoho dne do Izraele zkázu; srazili k zemi dvaadvacet tisíc mužů. Ale lid, izraelští muži, se vzbouřili a opět se seřadili k boji na místě, na němž se seřadili prvního dne. Předtím však Izraelci táhli vzbůru do Bét-elu a plakali před Hospodinem až do večera; potom se Hospodina doptali: "Máme znovu podstoupit boj se syny svého bratra Benjámína?" Hospodin odpověděl: "Táhněte proti němu!" Druhého dne se Izraelci utkali s Benjámínci. Ale i druhého dne proti nim vyrazil Benjámín z Gibeje a znovu vnesl mezi Izraelce zkázu; srazili k zemi osmnáct tisíc mužů, ačkoli všichni byli ozbrojeni meči. I táhli všichni Izraelci, totiž všechen lid, vzbůru a přišli do Bét-elu. Plakali a seděli tam před Hospodinem a postili se onoho dne až do večera; přitom přinášeli Hospodinu oběti zápalné a pokojné. Pak se Izraelci doptali Hospodina; byla tam totiž v té době schrána Boží smlouvy a v té době stával před ní Pinchas, syn Eleazara, syna Áronova. Tázali se: "Máme pokračovat dál ve válečném tažení proti synům svého bratra Benjámína, anebo toho máme nechat?" Hospodin odpověděl: "Vytáhněte, neboť zítra ti je vydám do rukou." Izrael tedy položil proti Gibeji ze všech stran zálohy.

Nemáme prostor, abychom tu četli celý ten příběh, a to co jsme četli je vytržené z kontextu. Museli bychom znát souvislosti, takže já se pokusím v tomto kázání ten příběh alespoň zkráceně převyprávět, abyste o něm mohli sami přemýšlet.

Jistý muž z pokolení Lévi i se svou ženou jsou na cestě domů do Efrajimského pohoří. Jdou z Betléma, který je v té době izraelský, kolem Jeruzaléma, který v té době izraelský není a jmenuje se Jebúz, přes Gibeju, která je izraelská a patří pokolení Benjamin. V Gibeji se rozhodnou přenocovat, ale podobně jako kdysi v Sodomě tam není na ulici bezpečno. Nikdo z místních je nepřijal do domu, až teprve nějaký starý muž, který tam sám byl hostem, podobně jako Lot v Sodomě. Tu mužové města, ničemníci, obklíčili dům, tloukli na dveře s úmyslem dopustit se na hostech násilí. Podařilo se jim získat alespoň ženu onoho lévijce a tu pak celou noc znásilňovali, až zemřela. Lévijec tenkrát nemohl o tomto šokujícím incidentu informovat svět rozesláním videozpráv, a tak rozeslal Izraelcům rovnou tělesné ostatky své zabitě ženy. A kdokoli to viděl, říkal: „Něco takového se nestalo a nebylo spatřeno ode dne, kdy Izraelci vyšli z egyptské země, až podnes. Uvažujte o tom, porad'te se a vyjádřete se!“

I vytáhli všichni synové Izraele a shromáždila se celá pospolitost od Danu po Beer-šebu i gileádská země jako jeden muž k Hospodinu do Misy. Tak se shromáždili všichni muži k městu, semknuti jako jeden muž. Izraelské kmeny vyslaly muže do všech Benjámínových čeledí s dotazem: „Co je to za zločin, k němuž u vás došlo? Ihned vydejte ty gibejské ničemy. Na smrt s nimi, ať odstraníme z Izraele zlořád!“ Ale Benjámínovci nechtěli výzvy svých bratrů uposlechnout. Místo toho se shromáždili z měst do Gibeje, aby společně vytáhli do boje proti Izraelcům.

Ze všeho toho lidu bylo sedm set vybraných mužů leváků; každý z nich vrhal kameny prakem navlas přesně a neminul se. Jde v textu o docela zvláštní poznámku. Benjamin přece znamená v překladu „syn pravice“, ale tady z Gibeje vystřelují na Izrael kameny levičáci.

A z prvního střetu vychází vítězně právě benjamínská Gibeja. Izraelci jsou v šoku a shromáždí se v Bét-elu. A tam, jak čteme: Plakali před Hospodinem až do večera; potom se Hospodina doptali: „Máme znovu podstoupit boj se syny svého bratra Benjámína?“ Nemluví o nepřátelích, ale o bratrech, proto se tak zdráhají s nimi bojovat. Na druhý den se situace opakovala. I druhého dne proti nim vyrazil Benjámín z Gibeje a znovu vnesl mezi Izraelce zkázu. A Izraelci znovu přišli do Bét-elu, plakali a seděli tam před Hospodinem a postili se onoho dne až do večera; přitom přinášeli Hospodinu oběti zápalné a pokojné. Pak se Izraelci doptali Hospodina. Tázali se: „Máme pokračovat dál ve válečném tažení proti synům svého bratra Benjámína, anebo toho máme nechat?“ Je udivující,

že se v této vypjaté situaci dovedou Izraelci ještě zastavit a v pokání přemýšlet, zda mají právo se bránit a učinit tomu benjamínskému zverství přítrž. Jsou si přitom vědomi, že benjamínci jsou lidé jako oni a že jsou to také jejich bratři. Ale kdo zlu neodporuje, sám se jím provinuje. Proto Hospodin přikázal Izraeli vykonat soud nad lidskou zlobou a nenávisť. Čteme, že Izrael tedy položil proti Gibeji ze všech stran zálohy. Poté před Gibeou vyklidili prostor a vylákali Gibeóňany z města, zatímco povolání záložáci město obsadili a vypálili. Tak byli Gibeóňané poraženi. Jen asi šest set mužů se schovalo v poušti na skalisku Rimónu. Jestli byste ale na závěr čekali, že Izraelci zcela vyhladí Benjamínce z povrchu země, tak byste čekali marně. Závěrečná kapitola knihy Soudců překvapivě popisuje Izraelskou pomoc pro zbytky Benjamínců.

Po svém vítězství se totiž Izraelci opět shromáždili do Bét-elu a namísto oslav tam seděli před Bohem až do večera za hlasitého nářku a velmi usedavého pláče. Volali: „Hospodine, Bože Izraele, proč se v Izraeli stalo, aby byl dnes odečten od Izraele jeden kmen?“ Nazítří za časného jitra tam lid zbudoval oltář a obětovali oběti zápalné a pokojné. Synové Izraele totiž litovali svého bratra Benjamína a říkali: „Dnes byl odtat od Izraele jeden kmen.“ A protože se zařekli, že už Benjamíncům nebudou dávat své ženy, kladli si otázku: Jak to uděláme se zbývajícími Benjamínci, aby dostali ženy a měli tak zajištěnou budoucnost?

Celá pospolitost pak vyslala mluvčí k Benjamínovcům, kteří byli na skalisku Rimónu, aby jim vyhlásili pokoj. Tak se toho času Benjamín vrátil. Dali jim ženy, které zůstaly naživu, ale nebylo jich pro ně dost. Lid Benjamína litoval, neboť Hospodin způsobil mezi izraelskými kmeny trhlinu. Stařešinové pospolitosti se tázali: „Co uděláme se zbývajícími, aby dostali ženy?“ No, vyřešili to způsobem, který je dnes už pochopitelně nepřijatelný: Benjamínovcům poradili: „Skrýjte se ve vinicích a jak uvidíte, že šiloské dcery vycházejí v průvodu k tanečním rejům, vyrazte z vinic a uchvat'te si každou ženu ze šiloských dcer. Pak odejdete do benjamínské země.“ Toto řešení je samozřejmě z dnešního pohledu barbarské, ale i sama bible to komentuje s velikými rozpaky. Text totiž končí veršem: „V těch dnech neměli v Izraeli krále. Každý dělal, co uznal za správné.“

Co říci závěrem? Izrael je tu postaven před velké dilema. Sodomské zlo, kterému Benjamínci propadli, bylo nutné zastavit. Zlu je nutno učinit přítrž, jinak má tendenci se šířit a rozpínat. Ale co když mu propadnou vaši bližní? Vaši bratři a sestry? Chápeme Izraelce, že se zdráhají bojovat proti svým bližním. Musí najít cestu mezi spravedlností a milosrdenstvím. A tak chtějí nejprve potrestat pouze jednotlivé provinilce. Jenže Benjamínci nejen že jim je nevydají, ale dokonce se za ně postaví a jejich činy obhajují. Izrael je tak nucen bojovat s celým pokolením Benjamin. Nečiní tak bez rozvahy a bez vlastního pokání. Doptávají se Hospodina, co je v té chvíli správné udělat. A ani ve vykonání soudu nad lidskou zřádností nezapomínají na milosrdenství vůči svým protivníkům, nýbrž pamatují na to, aby i jim zajistili budoucnost. Izraelské myšlení bylo po staletí formováno Mojžíšovým zákonem a židé si vždy kladli etické otázky, kterými se barbaři ani nehodlali zabývat. A já myslím, že z této historické paměti národa čerpá Izrael až dodnes.

Modlitba: *Pane, učíš nás nenávidět hřích a milovat hříšníka. Učíš nás chránit slabé a bezmocné proti lidem zřým a nemilosrdným. Prosíme, nauč nás ve chvílích spravedlivého hněvu se zastavit, přemýšlet a modlit se, abychom nejednali svévolně, ale stáli vždy v tvých službách a jednali ve víře v tebe. Amen.*

Přímlovná modlitba: *Pane Bože, přimlouváme se v modlitbách za tvůj vyvolený národ Izrael. Vyprošujeme pokoj pro Jeruzalém. Ať je městem pokoje. Modlíme se za také za arabský lid, žijící v Palestině. Kéž je tvá ruka zbváí těch, kdo je zotročují nenávisťnou ideologií a učí je nenávidět. Pane, když někoho za nepravost napomínáš tresty, rozkládáš jak mol to, po čem dychtil. Kéž lidé poznají, že vzpírat se tvým řádům a tvým záměrům přináší jen trápení a bolest. Prosíme, požehnej všem snahám o mír, porozumění a smíření. Ať už v mezinárodních vztazích, tak uprostřed jednotlivých států a lidských společenství. Prosíme o smíření v našem národě, o porozumění uprostřed církve, o pokoj v rodinách. Prosíme, dej lidem poznat pravé přátelství, lásku, věrnost a pravdu. Dej se lidem poznat jako cesta, pravda i život. Aby skrze tebe všichni došli spásy a poznali pravdu. Aby nikdo nebyl veden k životu ve lži, strachu a nenávisť. Amen.*